

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษา และต้องการพัฒนาพฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษานพื้นฐานด้านความมีเหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ในการสร้างสำนักตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย จำนวน 32 คน(ดังกล่าวรายละเอียดในบทที่ 3) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ความคิดเห็นและพฤติกรรมค่านิยมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย ดังจะได้แสดงในรายละเอียด ตาราง 1

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	11	34.4
- หญิง	21	65.6
รวม	32	100
2. นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด		
- น้อย	4	12.5
- ปานกลาง	23	71.9
- มาก	5	15.6
รวม	32	100
3. นักศึกษามีความเห็นต่อการสอนและการจัดกิจกรรมสาระเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาวิถีไทยอย่างไร		
- น่าสนใจและมีประโยชน์	32	100
- ไม่น่าสนใจและไม่มีประโยชน์	0	0
รวม	32	100

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 21 มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ ร้อยละ 23 และนักศึกษาที่เรียนวิชาวิถีไทยทั้งหมดมีความเห็นต่อการสอนและการจัดกิจกรรมการสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนการสอนในวิชาวิถีไทยว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ ร้อยละ 32 ตามลำดับ

ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.28$) การศึกษาคุณภาพในแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.25$) การนำเสนอ/อภิปรายเรื่องราวสถานการณ์เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.18$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทย โดยรวมและเป็นรายชื่อ

พฤติกรรมค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เรียน
1. การวางแผนเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน	2.78	.90	ปฏิบัติบางครั้ง
2. การพึ่งตนเองในการสืบค้นและสร้างองค์ความรู้	3.12	.83	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. การค้นพบความรู้เพื่อพัฒนางานด้วยตนเอง	3.15	.72	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. การปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	3.34	.60	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. การแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร	3.25	.71	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6. การยอมรับความสามารถของผู้อื่นด้วยความชื่นชม	3.03	.73	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. การแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานงานกลุ่มอย่างยุติธรรม	3.31	.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. การรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.12	.87	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. การพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายอย่างมุ่งมั่น	3.25	.76	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10. การปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนที่กำหนดในแผน	3.15	.76	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
โดยรวม	3.15	.32	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทย โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.34$) การแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานงานกลุ่มอย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 3.31$) และการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายอย่างมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.25$) และนักศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง 1 ข้อ ได้แก่ การวางแผนเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.78$)

ประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมการสร้างสำนักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย

ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนนอกจากจะได้รับความรู้ในเชิงวิชาการ กระบวนการ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแล้ว ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียน ความตั้งใจ และการค้นคว้าของนักเรียนมีความกระตือรือร้นสูงขึ้น โดยสังเกตจากทำงานกลุ่ม การนำเสนองาน และการส่งงานแต่ละครั้ง ซึ่งกิจกรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ผู้วิจัยได้มอบหมายตามแผนการบริหารการศึกษาดังรายละเอียดดังนี้

ขั้นเตรียมการ สนทนาถึงเรื่องแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ จากเนื้อหา สื่อ กลุ่มตัวอย่าง และเอกสารต่างๆ ตลอดจนนักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันอภิปรายถึงเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงที่นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยเน้นเรื่องความมีเหตุผล ความพอประมาณ และความภูมิคุ้มกัน เพื่อหาความเป็นไปได้

ขั้นวางแผน ให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละไม่เกิน 10 คน ผู้วิจัยแจกรูปแบบการวางแผนในการทำโครงการ/กิจกรรม ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและวางแผนการทำงานตามขั้นตอนใน แบบฟอร์มจากหัวข้อเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ เน้นความสนใจ ใฝ่รู้ที่จะร่วมกันศึกษา และรับผิดชอบงานร่วมกันเป็นอย่างดี และผู้สอนตรวจการวางแผนงานอีกครั้งก่อนที่จะนำไปดำเนินงาน

ขั้นดำเนินการ การดำเนินการ (ให้เวลาในการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์) จนถึงขั้นเขียนรายงาน สนทนาซักถามถึงข้อมูลการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเพื่อจัดทำรายงาน ผู้วิจัยแจกแบบฟอร์มการเขียนรายงานอย่างง่ายให้นักศึกษาได้ศึกษา และทำความเข้าใจ ผู้วิจัยนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากศึกษาดูงานเสร็จกลับมานักศึกษานำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นรายงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้หรืออาจเขียนสิ่งที่ต้องการบอกนอกเหนือจากแบบฟอร์มก็ได้ จากการศึกษาดูงานในพื้นที่เมื่อนักศึกษาเขียนรายงานเสร็จ ให้แต่ละกลุ่มตรวจทานความถูกต้อง และอาจเพิ่มในสิ่งที่อยากเพิ่มเติม

ขั้นนำเสนอผลงาน ผู้วิจัยอธิบายวิธีการ ขั้นตอนในการนำเสนอผลงาน โดยให้ผู้เรียนเตรียมแผนโครงการประกอบการนำเสนอด้วย ทุกกลุ่มเตรียมแผนโครงการ และรายงานการทำโครงการ ตลอดจนเตรียมตัวในการเสนอเตรียมสถานที่ เครื่องเสียง

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมเหล่านี้ได้สะท้อนถึงที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สอน(ผู้วิจัย) และนักศึกษาตามลำดับ

ด้านผู้สอน

1. ได้กระบวนกรการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ได้มีวิธีการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำนักศึกษาได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนได้ปรับกระบวนกรเรียนรู้โดยให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจมากขึ้น
4. ผู้สอนได้พัฒนาความรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม อันพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และชุมชนท้องถิ่น
5. ได้สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสาธารณะการเรียนรู้เสริมธุรกิจพอเพียง
6. ผู้สอนได้ข้อมูลที่ได้สะท้อนจากนักศึกษามาปรับปรุงแก้ไข

ด้านนักศึกษา

1. นักศึกษามีทักษะการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
2. นักศึกษามีความกระตือรือร้น มุ่งมั่น ขยัน มีความละเอียดรอบคอบ และตรงต่อเวลา
3. นักศึกษามีทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และมีแผนงานที่ชัดเจน
4. นักศึกษาได้มีโอกาสในการเรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้สร้างประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น ได้รับการยอมรับจากท้องถิ่น

ตารางที่ 6 ตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในที่ควรจะให้นักศึกษาเรียนรู้

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1. รู้จักการใช้จ่ายของตนเอง - ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลอย่างพอประมาณ ประหยัด เท่าที่จำเป็น</p> <p>2. รู้จักออมเงิน มีกลไก - ระบบสวัสดิการ - ระบบออมเงิน - ระบบสหกรณ์ - ระบบประกันต่าง ๆ</p> <p>3. รู้จักประหยัด - ใช้และกินอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ่มเฟือย - ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็น - ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า</p> <p>4. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิต หรือสร้างรายได้ที่ - สอดคล้องกับความต้องการ - สอดคล้องกับภูมิสังคม</p>	<p>- บันทึกบัญชีรายรับและรายจ่าย - วิเคราะห์บัญชีรายรับและรายจ่าย - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารโลกเพื่อลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย - ออมอย่างพอเพียง - สืบค้าหการออม - จัดตั้งกลุ่ม/สหกรณ์ออมทรัพย์ - ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ - เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ไร่กิน ไร่ขาย - ใช้สินค้าที่ประหยัดพลังงาน - รีไซเคิลขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่ - นำของเหลือใช้ มาทำให้เกิดประโยชน์ เน้นการผลิตเพื่อพึ่งตนเอง ให้พอเพียงกับการบริโภคและการผลิตที่หลากหลาย เช่น - ปลูกพืชผักผสมผสาน</p>

<p>-สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>-สอดคล้องกับทรัพยากรท้องถิ่น</p>	<p>-ปลูกพืชสมุนไพรไทย</p> <p>-ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>
<p><u>ด้านสังคม</u></p> <p>5. รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน</p> <p>-ปลูกจิตสำนึกสาธารณะ</p> <p>-ปลูกฝังความสามัคคี ความเสียสละ</p> <p>-เผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>-จัดอบรมพัฒนาอาชีพในชุมชน</p> <p>พัฒนาความรู้คุณธรรม ผ่านกิจกรรมรวมกลุ่มต่าง ๆ</p> <p>-จัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข</p> <p>-จัดกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส</p> <p>-จัดค่ายพัฒนาเยาวชน</p>
<p><u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <p>6. สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>-ปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>-ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น</p> <p>-ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น</p> <p>-ฟื้นฟูดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น</p>	<p>-จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน</p> <p>พัฒนาความรู้เกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า เพื่อฟื้นฟูรักษา</p> <p>-โครงการชีววิถี/ชีวิตพอเพียง</p> <p>-จัดอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>-ปลูกฝังมารยาทไทย</p>
<p><u>ด้านวัฒนธรรม</u></p> <p>7. สืบสานวัฒนธรรมไทย</p> <p>-สร้างจิตสำนึกรักภักดี รักบ้านเกิด</p> <p>-ฟื้นฟูและอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น</p> <p>-ฟื้นฟู อนุรักษ์ดนตรีไทยและเพลงไทย</p> <p>-ฟื้นฟูและอนุรักษ์วัตถุ โบราณและโบราณสถาน</p>	<p>-ส่งเสริมอาหารประจำท้องถิ่น</p> <p>-ส่งเสริมการใช้ภาษาประจำท้องถิ่น</p> <p>-ทำนุบำรุง โบราณวัตถุและ โบราณสถาน</p> <p>-พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>-รณรงค์การใช้สินค้าไทย</p>